

İBRAHİM ÜNSAL

ÇANAKKALE
YIĞIDI

SEYİT ONBAŞI

TARİHİ ROMAN

GENÇ HAYAT

İBRAHİM ÜNSAL

İbrahim Ünsal, 1955'te Pazar'da doğdu. Bugün Tokat'ın en yakın ilçesi olan Pazar, o yıllarda Turhal'a bağlı küçük bir nahiyeydi. Yazar; ilk ve ortaokulu, Kazova'nın ortasındaki bu şirin kasabada okudu. Lise ve üniversite tahsilini ise İstanbul'da tamamladı.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, Iğdır'da öğretmenliğe başladı. Daha sonra atandığı İstanbul'un çeşitli okullarında Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yaptı. 2008 yılında, Bahçelievler Lisesi'nden emekli oldu.

Çocuk ve gençlik hikâyeleri ile gençlik romanları yazan İbrahim Ünsal'ın edebiyata ilgisi ortaokul döneminde başladı. Önce hikâye ve romana ilgi duydu. Sonra ortaokuldaki Türkçe öğretmenin sayesinde şiirin güzellikleriyle tanıştı. Hayatının yön bulmasında çok büyük etkisi olan aynı öğretmenin ilgi ve teşviki ile ortaokulun son sınıfında ilk şiir denemelerini yazdı.

Yazarın şiire ilgisi, lise ve üniversite yıllarında da artarak devam etti. Bu arada şiirin yanı sıra kısa hikâyeler de yazmaya başladı.

Yazarın ilk kitabı, 2007 yılında yayınlanan 'Şeker Emmi' oldu. Daha sonra 'Annem-Hayat Ağacım' adlı uzun öyküsü yayımlandı. Bunu üç kitabı izledi: Prenses Kim Olacak, Köyde Bir Hafta, Kiraz Ağacındaki Çocuk.

Toplamda 10 kitap olarak yayına hazırlanmakta olan 'Bizim Kahramanlarımız' dizisinden; Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa, Korkusuz Savaşçı Battal Gazi, Antep Şehidi Şahin Bey, Yüreklî Kadın Nene Hatun, Çanakkale Yiğidi Seyit Onbaşı ve Fethin Sancaktarı Ulubatlı Hasan adlı eserleri yayımlanmıştır.

ÖN SÖZ

Belli bir yaşı bulmuş her insan, hayatında en az bir kez şu sözün bir benzerini kullanmış olmalı: "Nasil olduğunu ben de anlamadım; o anda Allah, başka bir kuvvet verdi sanki..."

Muhtemelen, bu sözdeki gerçekliğin, hem fiziksel hem de psikolojik olarak bilimsel bir açıklaması vardır. İnsan gerçekten de zor durumda kaldığı vakit, mevcut olanın üstünde bir kuvvete sahip olabiliyor. Ve asla şüphe götürmez inancım da o ki darda kalan kullarına bu kuvveti Yüce Yaratan veriyor.

Tarihimizin altın sayfaları arasında yerini almış olan kahramanlarımızdan bazılarının isimleri, birçok üstün kişilik özelliğiyle beraber yiğitlik ve kuvvetle de özdeşleşmiştir. Yiğitlik ve kuvvet deyince de bu isimler arasında akla ilk gelenlerden birisi, Koca Seyit'tir. Onu tanıyanlar için bu isim, maddi ve manevi anlamdaki olağanüstü gücün sembolü hâline gelmiştir.

Topçu eri Havranlı Koca Seyit'e o hak ettiği büyük şöhreti, Çanakkale Savaşı'nda gösterdiği inanılmaz başarı sağlamıştır. Kahramanımızın hayatından seçilen kesitler onun ne büyük bir vatansaver; nasıl iyi, yiğit ve güzel bir insan olduğunu göstermesi açısından son derece önemlidir.

Şiiri çok severim. Teması 'memleket sevgisi' olan şiirleri ise daha çok severim. Emekli olmadan önce; derslerimde, memleketimiz üzerine yazılmış şiirleri incelerken, öğrencilerime hatırlatmayı bir görev, bir yükümlülük sayardım:

"Bu dünya güzeli ülkeyi canımızdan çok severken, bu ülkenin bize bahşettiği güzellikleri doya doya yaşarken; öncelikle iki şeyi hiç unutmayalım: Birincisi, bizi böyle benzersiz bir ülkeye sahip kılan Allah'a şükretmeyi; ikincisi de sahiplenmekten onur ve mutluluk duyduğumuz bu eşsiz mirasın bize ulaşmasında büyük payı ve emeği

olan atalarımızı minnetle anmayı... Zira o payın ve emeğin sahipleri, bize bu mirası bırakabilmek uğruna canlarını ortaya koymuşlardır... Bundan daha ötesi var mıdır..”

Zaman zaman verdiğim kompozisyon ödevlerinde, öğrencilerimi bu konuda da test etmiş olurdum. Kendilerine verilen konu gereği öğrenciler, güzel vatanımızın bugününü borçlu olduğumuz bazı kahramanlarımızın isimlerini sıralarlardı. O sıralamaların bazılarında geçen isimlerden biri de Seyit Onbaşı’ydı.

Benzeri bir ödevlendirmede, Seyit Onbaşı isminin daha çok, daha çok geçmesini isterim. Bu kitabı eline alıp da önce önsözünü okuyanlar, bunun sebebini merak edebilirler. Kitabın tamamını okuyanlar ise bu sorunun cevabını almış olacaklar ve bana hak vereceklerdir. Şimdi yapılacak bir açıklama, hiç de uygun olmaz diye düşünüyorum. Zira bu, izlemeye başlayacağımız heyecanlı bir filmin sonu hakkında bilgi vermek gibi bir şey olur. Bunun da bilgilenen açısından nasıl bir olumsuz duyguya neden olduğunu bilirim.

Artık emekli bir öğretmen olduğum için, yukarıda sözünü ettiğim yükümlülüğün gereğini sınıflarda yerine getirme imkânından yoksunum. Ama bu görev için şimdi, kitap gibi çok daha etkili bir iletişim kanalına sahip olduğumu düşünüyorum. Tabii, kalemimin gücü ne kadarına yetebilirse...

Bizim Kahramanlarımız dizisindeki kitaplarla ne kadar çok okura ulaşırsam, kendimi o kadar başarılı hissedeceğim. Böylece, bu kahramanlarımıza olan kişisel minnet borcumun hiç değilse minicik bir kısmını ödeyebilmiş olmanın huzurunu da o kadar fazla duyacağım.

Bahse konu huzur duygusuna, bu kitabı okumakla katkıda bulunacak olan okurlarıma teşekkür ediyorum. Aynı katkıyı, ‘Bizim Kahramanlarımız’ dizisinin diğer kitapları için de beklesem, fazla bir şey istemiş olmam sanırım.

Bu kitabı, bağrından Seyit Onbaşı gibi bir yiğit çıkararak yüce gönüllü, vatansever Havran halkına ithaf ediyorum.

Altıncı kitabın önsözünde buluşmak dileğiyle...

İbrahim Ünsal
Kasım, 2013

ADI SEYİT OLSUN

“Hayırdır inşallah Bey! Dalıp gittin nicedir. Yine hangi diyarda at koşturursun? Hani derim ki beni de atsan terkine.* Bir başına koymasın şu garip hatuncuğunu geride.”

Çopuroğlu Abdurrahman, eşinin yarı şaka yarı ciddi sözlerini duymadı. Oltu taşından otuz üçlük tespihi, kalın parmakları arasında belki otuz üçüncü devrini tamamlarken, gözleri hâlâ aynı yerde gezinip duruyordu: Karşıdaki evin ağılında...**

Görüş açısı, bu ağılın genişliğinceydi. Hani köylük bir ev yerinden biraz daha fazlaca. Çopuroğlu'nun bakışları ise heybetiyle sanki bütün bu ağılı dolduran olabildiğince besili bir koçun üzerindeydi. Onunla duruyor, onunla yürüyor, koçu bu daracık ağıla hapseden çite onunla birlikte tos vuruyordu.

1889 kışı, erken inmişti Havran'a. Hem de yaman inmişti. Henüz Aralık'ın ilk günleri olmasına rağmen, dağ köyleri kar beyazına bürünmüştü. O köylerden biri de Çamlık'tı.

O gün hava kararmasına yakın, el ayak çekilmişti bütün köyde. Toprak damlı evlerin geniş bacalarından yükselen dumanlar, gökyüzünü köyün hemen üstüne dek indirmiş, daha yüksekleri

* **Terki:** Binek hayvanlarında eyerin arka bölümü.

** **Ağıl:** Koyun ve keçi sürülerinin gecelediği, çit veya duvarla çevrili yer.

görünmez kılınmıştı. Dışarıdaki dondurucu soğuğa karşın, evlerin içi sıcacıktı. Küçük penceresi, evin önündeki küçük meydana bakan Çopuroğulları'nın toprak kokulu evi de...

Çopuroğlu Abdurrahman, sedirde* oturmuş, dışarıyı seyrediyordu. Teneke sobada yanan odunların çıtırtısından başka bir ses duyulmuyordu odanın içinde. Bu sessizliği, Emine Hatun'un, sobadan yayılan çıtırtılarca zayıf ama sıcacık sesi bozmuştu. Ancak Çopuroğlu, eşini duymamıştı.

Az önce söylediklerine karşılık bulamayan Emine Hatun da sedire oturdu. Bir süre öylece, kocasının yüzüne baktı. Fark etti ki Çopuroğlu'nun yüz ifadesi, an be an değişmekte... Daha bir meraklandı. Elini, kocasının dizi üzerinde oynayıp duran parmaklarına bastırdı. Onun bu hareketiyle Çopuroğlu Abdurrahman, bulunduğuy yer ve zamana döndü. Döner dönmez de eşinin farkına vardı. Onun manidâr** gülümseyişine, aynı hoşluktaki tebessümle karşılık verdi.

Emine Hatun, biraz önce söylediklerinin duyulmadığından emindi. Sözü baştan aldı:

“Hayırdır Bey! Öyle dalıp gitmişsin ki ne söylediklerimi duydun ne gelip karşına oturduğumu fark ettin. Hadi de bakalım, neler geçiyor aklından? Yüzün bir gölgelenmekte, bir çiçek açmakta sanki...”

Çopuroğlu, yüzünü yeniden pencerenin dışına çevirdi. Bakışları tekrar, karşı ağıldaki koça döndü. Aynı şeyi eşinden de istedi:

“Bak hele hatunum... Köseoğlu'nun ağılına, koçuna bir bak...”

Emine Hatun denileni yaptı:

* **Sedir:** Kol koyacak yeri olmayan, arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen kerevet; divan.

** **Manidâr:** Anamlı.

“Aha baktım Bey... Ne var da ne ola ki? Her zamanki ağıl, hep bildiğimiz koç işte...”

Bu kez Çopuroğlu, Emine Hatun’un elini tuttu. Gülümseyerek gözlerinin içine baktı eşinin. Emine Hatun, kendisinden bir şey isteneceğini anlamıştı. Takıldı kocasına:

“De bakalım, çay mı istersin hatunundan? Ondan kolayı da ne var; hemen yaparım.”

Sonra, sedirden kalkmadan ciddileşir gibi yaptı:

“Ama sen önce bir anlatıver hele. Dolmayan boş, almayan dolu da ne ki böyle düşünmektesin? Velâkin sonra da ne geçmekte ki aklından, her şeye rağmen ümitlenip sevinmektesin?”

Çopuroğlu Abdurrahman, gözlerini baktığı yerden ayırmadan, önce bir iç geçirdi. Sonra, cümleler arasında gereğinden fazla duraklayarak hatununa cevap verdi:

“Memleketin hâlini düşünmekteyim. Koskoca Osmanlı, nicedir ki girdiği bütün büyük savaşları kaybetti. Kazanılan bazı zaferler de sonucu değiştirmeye yetmedi. Barış anlaşması diye, her defasında ayrı bir teslim belgesi imzalattılar devletimize. Güzelim memleket, parça parça elden gitmekte. Gelecek de hiç parlak görünmüyor. Milletimizin hâl-i pürmelâlini* düşündükçe içim kararmakta ki yüzümü de gölgeli görmektesin.”

Emine Hatun için yarım bir cevap olmuştu bu. Tamamlanmasını istedi:

* **Hâl-i pürmelâl:** Kederli, keder verici durum.

“Demek yüzündeki gölgelenme bundandır bey. Bunu anladım da... Sanki arada bir o gölgeye bir yaz güneşi düşmekte... Durup durup gülümsemektesin kendi kendine. Bunun da bir sebebi olsa gerektir.”

Bu sözler Çopuroğlu’nu uzaklardan alıp içeriye getirdi. Aralarındaki zihinsel mesâfeyi kaldırıp eşine gerçek anlamda yakın etti onu. Emine Hatun’a bakan gözleri, heyecanla ışıldadı.

“Karşı ağıldaki koçu gördükçe...” dedi.

Bunu dedi ve sustu bir süre. O sustu ama gözleri değil... Koçtan söz ederken, kocasının bakışlarındaki anlamdan sözün gerisini anlamıştı Emine Hatun. Elini karnına götürdü. İki haftaya kadar, şu ıssız yuvalarını şenlendirecek olan bebeğini okşadı hafifçe. Bunu yaparken, güzel yüzüne koskoca bir tebessüm* yayılmıştı. Gözlerini kocasının yüzünden ayırmadan, ‘Hadi söyle’ der gibi, başını salladı.

Söyledi Çopuroğlu. Son zamanlarda hemen her gün söylediğini bir kez daha tekrar etti:

“Göreyim seni Emine Hatun... Koç gibi bir oğul istiyorum senden.”

Bunu derken; buğusunu bir defa daha sildiği cama dönerek, karşıdaki ağılı işaret etti:

“Aha şu koç gibi...”

Sonra da hatununun sorusunu cevaplamış oldu:

“İşte demin yüzümde gördüğün aydınlık bundandır. Şu koçu gördükçe, oğlum gelmekte aklıma. Buna sebep sevinirim içten içe.”

* **Tebessüm:** Gülümseme.

Bunu söyledikten sonra, çocukça bir saflıkla sordu:

“Söylesene Hatun, haksız mıyım böyle sevinmekte?”

Bu sorusunun hemen devamında, eşinden beklediği cevabı, yine bir soruyla kendisi verdi:

“Kim sevinmez ki koç gibi bir oğlu olacağına?”

Emine Hatun, daha önceleri de birçok defa verdiği cevabı tekrarladı:

“Yine çocukça lâflar edersin Çopuroğlu... Böyle edersin de günaha girersin. ‘Oğlan’ der durursun her gün. Kız mı oğlan mı olacağını Allah’tan başka kimse bilemez. Hemi* de Cenâb-ı Hakk verdikten sonra kız olmuş, oğlan olmuş ne fark eder? Yüce Yarıdan; bunca kıştan sonra, inşallah beklediğimiz bahara erdirecek bizi. El açıp buna şükretmek lâzım gelirken, ‘oğlan’ diye tutturursun. Tutturursun da günaha girersin. ‘Tövbe’ de, Bey.”

Çopuroğlu Abdurrahman’ın çocuksu saflığı, bu kez gülüşüne yansdı:

“Tövbe derim Hatun, tövbe derim de içime doğuyor işte... Oğlum olacak benim.”

Parmağının ucuyla camı tıklattı:

“Hemi de aha bu koç gibi bir oğlum...”

Kocasının gerçekten inanarak söylediği bu sözler, en sonunda Emine Hatun’u da güldürdü. Önce kendisi de “tövbe tövbe” dedi. Sonra da Çopuroğlu’nun içine doğanı, dileğe dönüştürdü:

---

* **Hemi:** Halk dilinde ‘hem’ bağlacının söyleniş şekli.

“İyi, dediğin gibi olsun bakalım. Benim için fark etmez ama inşallah senin dediğin gibi olur.”

Kendi dileği kabul görmüş gibi sevindi Çopuroğlu. Dileğine eşini de ortak edebilmesine artık nasıl bir anlam yüklediye; gönlünden geçen mutlaka olacaktı gibi çöşkulanarak daha neler neler olacağını anlatmaya başladı:

“Aha bu koç var ya, Hatun’um... Nicedir onu izlerim. Ağıl yetmez ona; ille de dışarı çıkmak ister. Yıkıp aşmak ister kütükten çitleri. Aşıp da bütün kır bayırı sahiplenmek ister.”

Benim oğlum da bu koç gibi olacak işte... Koca Osmanlı’yı üç kıtadan silip bir evlek* yere hapsetmek isterler ya... ‘Oğlan, oğlan’ diye tutturduğum bundandır biraz da...

Savaşa savaşa, savaştık askeri kalmamıştır Osmanlı’nın. Asker gerekir bize Hatun; vatani, milleti kurtarmak için asker gerekir. Vatanımız, milletimiz, dinimiz için asker gerekir.”

Bunları söyledikten sonra, söze ara verdi Çopuroğlu Abdurrahman. Eşinin gözlerine daha bir anlamlı baktı. Sanki çocuğun erkek ya da kız olması onun elindeymiş gibi bir yakarış peyda oldu** bakışlarında. Bir süre öylece baktıktan sonra sordu:

“Anladın mı Hatun’um? Niye ille de ‘Seyit’ diye tutturduğumu anladın mı?”

Emine Hatun, anlamıştı elbette kocasını. Söylenenlerin hepsini anlamıştı da son cümledeki ismi duyunca şaşırmadan edememişti.

* **Evlek:** Dönümün (bin metrekare) dörtte biri kadar olan alan ölçüsü.

** **Peyda olmak:** Oluşmak, ortaya çıkmak.

Çünkü, Çopuroğlu'ndan ilk defa duyuyordu bu ismi. Demek oğlan olacağından o kadar emindi ki çocuğun adını bile koymuştu.

Sözün burasını anlamazdan gelerek sordu:

“Seyit mi dedin?”

“Seyit ya!” diye cevap verdi Çopuroğlu. Sonra da bu ismi nereden bulup neden bu isimde karar kıldığını açıkladı:

“Askerde bir bölük komutanımız vardı. Adı Seyit'ti. Ben hayatımda öyle iyi, öyle yiğit, öyle mert adam tanımadım. Beni de çok severdi. Ta o zamandan kafama koymuştum. Hattâ terhis olurken kendisine de söyledim. ‘Bir oğlum olursa senin adını vereceğim komutanım.’ dedim. Bir sevindi, bir sevindi ki sorma.

‘İnşallah senin gibi bir yiğit olur Çopuroğlu’ dedi bana. Ben de ‘Yok Komutanım; sana benzesin, senin gibi olsun diye senin adını vereceğim.’ dedim.

Çok severdi beni, çok... Alnımdan öperek uğurlarken, gözleri yaşarmıştı inan ki...”

Emine Hatun anladı ki Çopuroğlu bunları, kendisi de ‘Seyit’ adına râzî olsun diye söylüyor. Kocasının bu gereksiz çabasına güldü:

“Elbette Bey!” dedi. “Sen münasip* görmüşsün ya, ne güzel işte. Seyit olsun oğlumuzun adı.”

Çopuroğlu Abdurrahman, askerdeki komutanı için mi yoksa doğacak çocuğu için mi söylediğini belli etmeden gururlandı:

“Hey gidi Koca Seyit hey! Analar da ne yiğitler doğurmuş he!...”

---

* **Münasip:** Uygun, yerinde.

Emine Hatun da kim için söylendiğini düşünmeden, kendi doğuracağı Seyit'e yordu bunu:

“Hadi, oğlan olacağını bildin de ‘Koca Seyit’ demek için erken değil mi biraz Çopuroğlu?”

Çopuroğlu Abdurrahman, söylediklerinden emin bir tavırla cevap verdi eşine:

“Evet Hatun’um, koca bir yiğit olacak benim oğlum. Vatani, milleti, dini için bir ‘Koca Seyit’ olacak. İçime doğuyor işte... Öyle bir yiğit olacak ki; şu Havran havâlisinde*... Havran da ne ki... Bütün şu Balıkesir havâlisinde kimse bileğini bükemeyecek, kimse sırtını yere getiremeyecek Koca Seyit’in.”

---

* **Havâli:** Çevre, yöre.

ÇAMLIK'TA BİR EYLÜL AKŞAMI

Eylül sonuydu. Çamlık köyü, güz* başlangıcında bahar gibi cıvıl cıvıldı. Üstelik de akşam güneşi ufka yavaşırken, Çopuroğlu çeşmesinin de bir köşesinde yer aldığı küçük meydan, panayır yerini andırmaktaydı.

Keçi, koyun sürüleri ağıllara doluyor. Kimi evlerin önünde; tavuklar, üst üste binercesine akşam yeminden pay kapmaya çalışmakta. Sığır çobanının köy girişinde serbest bıraktığı inekler, ezberledikleri yollardan kendi ahırlarına dağılmakta.

Çocuklar kendi âlemlerinde... Kimileri çelik-çomak oynamakta. Kimileri, küçücük kardeşlerini zoraki sıgdırabildikleri tahta arabalarını yarıştırmakta. Kimileriye daha çok bilek gücüne, nefes kuvvetine dayanan yarışlarda birbirlerini zorluyorlar. Ki bunların arasında yaşı on üç, on dört olanlar da var.

Çopuroğullarının Seyit de üç ay sonra on dördüne girecek. Ama meydanadaki oyunlarda çocukluğun keyfini sürenler arasında o yok.

Seyit çocukluktan çıkalı, çocuk oyunlarını bırakalı çok olmuş. İki üç yıldır, bütün işlerde babasının yarı dayanağı o. Tıpkı bugün olduğu gibi...

Köylük yerde kışa hazırlık vakti... Çopuroğlu Abdurrahman, tek tarlasının kıyısındaki ağaçlardan kesiyor. O kesiyor, Seyit ta-

* Güz: 22 Eylül ile 21 Aralık arasındaki mevsim, sonbahar.

